

Open Data DK
c/o Aarhus Kommune
DOKK1, Hack Kampmanns Plads 2
8000 Aarhus C

www.opendata.dk
info@opendata.dk

Bestyrelsens beretning 2021

En status på årets aktiviteter og kommende fokus

13-05-2021

Indledning

Det er tid til at kigge tilbage på endnu et år i foreningen Open Data DK. Det har som for alle andre også for Open Data DK været et år præget af corona. Det har ikke betydet stilstand – vi har haft et år med meget fokus på teknisk udvikling og med nogle større forløb med online deltagelse af alle aktører. Bestyrelsen har i løbet af året haft 6 online bestyrelsesmøder og flere online dialogmøder med forskellige parter.

Vi glæder os til igen at kunne mødes med vores samarbejdspartnere, nye som gamle, og ikke mindst vores medlemmer. I det følgende beskrives årets aktiviteter og tiltag. God læselyst.

Status på foreningen

I 2018 tilbød KL i samarbejde med Open Data DK alle kommuner en mulighed for at blive basismedlem i foreningen. Dette tilbud gjaldt t.o.m. 2020. Der har været 19 basismedlemskommuner i foreningen. Da det var et tilbud fra KL i forbindelse med Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi 2016-2020, udløb basismedlemsskaberne automatisk pr. 31.12.20.

Der er 20 ordinære medlemmer i foreningen; 18 kommuner og 2 regioner. Bestyrelsen består af repræsentanter fra Vejle Kommune, Københavns Kommune, Aarhus Kommune og Region Hovedstaden.

Ordinære medlemmer:

Ballerup, Egedal, Esbjerg, Favrskov, Herning, Horsens, Ikast-Brande, København, Middelfart, Odder, Odense, Randers, Region Hovedstaden, Region Midt, Ringkøbing-Skjern, Silkeborg, Syddjurs, Vejle, Vesthimmerland og Aarhus.

Fremtiden for Open Data DK

Siden generalforsamlingen i 2020 har et væsentligt fokus for bestyrelsen været at undersøge og afklare mulighederne for at etablere en stærkere model og organisering omkring åbne data. Bestyrelsen havde igennem det meste af 2020 en tæt dialog med KL vedr. mulighederne. Der har bl.a. været dialog om, hvordan man fællesoffentligt kan sikre et stærkt samarbejde omkring åbne offentlige data. Det er nævnt, at et fællesoffentligt fremtidigt samarbejde evt. kan foregå i tre spor:

Spor 1 – Fællesoffentlig arkitektur og infrastruktur for åbne data

Spor 2 – Innovationslab for åbne data

Spor 3 – Samlet overblik over åbne data

Sporene er ikke fastlagt og besluttet, men er udelukkende et udtryk for indhold i den igangværende dialog. Det kan derfor komme til at se anderledes ud inden året er omme.

Spor 1 forestilles varetaget af KL, og der er i regi af Digitaliseringsstyrelsen fokus på etablering af ét adgangspunkt til offentlige data (Det fællesoffentlige Datasætkatalog), hvilket det reviderede åben data-direktiv forpligter medlemsstaterne til at oprette. Dette svarer til spor 3.

Som del af økonomiaftalen 2021 mellem regeringen, KL og Danske Regioner har Open Data DK fået projektledelsen af fællesoffentligt projekt om åbne offentlige data til den grønne omstilling. Det sætter fokus på spor 2. Der tales om, at der i det spor kan være fokus på innovationsmulighederne og iderigdommen om åbne data, også inden data er fuldt kvalificerede og autoritative. Sporet kan rumme flere fagområder i den offentlige sektor og sætte fokus på innovation med åbne offentlige data, hvor data kan afprøves, modnes og sendes videre i fødekæden.

Som nævnt er der ikke taget beslutning om noget endnu, og ovennævnte skitser af spor kan stadig ændre sig i større og mindre grad. Vi ser i Open Data DK frem til den videre dialog omkring en god, holdbar og fællesoffentlig organisering omkring åbne offentlige data i Danmark.

Teknisk udvikling

Der har igennem 2020 og i foråret 2021 været et stort fokus på udvikling af dataportalen.

I juni 2020 blev **funktion til dataefterspørgsler** aktiveret på dataportalen. Denne funktion har været efterspurgt af kommunerne. Det er en stor synlig knap på forsiden af portalen, som gør det muligt for alle at efterspørge data. Sekretariatet har formuleret retningslinjer for håndtering af efterspørgsler og formidler med jævne mellemrum til såvel bestyrelsen som medlemmerne om efterspørgslerne.

Der er desuden installeret **DCAT-extension** på Open Data DK-plattformen, hvilket gør det muligt automatisk at høste data og metadata fra kommuner, der anvender DCAT-standarden. Dette er bl.a. sat op med Ringkøbing-Skjern Kommune og vil også vil standarden for levering af data fra OS2iot.

I juni 2020 blev dataportalen desuden **risikovurderet i forhold til GDPR**. Det gav anledning til forskellige tiltag, bl.a. implementering af krav til passwords og tilføjelse af lokal autorisationskontrol ved den årlige autorisationskontrol. Derudover er der udarbejdet procedurebeskrivelser for

- Adgangsadministration som omhandler hvordan man autoriseres til systemet, hvordan man sletter brugere og hvordan man får gennemgået brugerprofilerne.
- Håndtering af de registreredes rettigheder. Handler om indsigtret, ret til berigtigelse, retten til sletning.

Der har desuden været på **webtilgængelighed**. Alle offentlige selvbetjeningsløsninger og hjemmesider skal pr. 23. september 2020 have udfyldt en tilgængelighedserklæring. Der er på <https://www.was.digst.dk/opendata-dk> udfyldt og publiceret tilgængelighedserklæring vedr. www.opendata.dk. Der er herefter sikret en portal, der lever op til EU's direktiv om webtilgængelighed.

I 2020 blev der desuden gennemført en **brugerundersøgelse** med et formål at få mere viden om portalens brugere, samt deres behov og ønsker til portalen. Undersøgelsen blev gennemført både som digital survey og som kvalitative interviews. Det var primært virksomheder og privatpersoner, der deltog. Det er et ønske fra brugerne om mere data, om mere geografisk dækkende data. Brugere kunne også godt tænke sig mere viden om kommunernes problemstillinger. De giver udtryk for et behov for, at portalen bliver mere overskuelig, og at det bliver nemmere f.eks. at finde relaterede data, bl.a. igennem navngivning og ved at relaterede datakilder er i samme datasæt. Der ønskes bedre beskrivelser af datasættene. Der er også nogle der nævner et behov for vejledninger i brug af data. Der er også et ønske om, at det bliver nemmere at

gennemskue, om et datasæt ikke er opdateret pga. en fejl eller fordi det er historisk. Generelt lader det til, at netop opdateringsfrekvensen er et vigtig parameter for brugerne.

Af den grund er der implementeret en **søgefunktion for opdateringsfrekvens** på portalen. Denne gør, at man fremover kan filtrere ens søgning efter opdateringsfrekvens (løbende, månedligt, årligt, historisk). Under hvert datasæt kan der desuden være en nærmere beskrivelse af opdateringsfrekvensen. Det er dataejernes (kommunerne og regionerne) ansvar at gå ind på portalen og angive oplysninger om datasæts opdateringsfrekvens. Ændringerne rulles derfor ud løbende. Nogle eksisterende datasæt har allerede oplysninger om opdateringsfrekvens fra før, og kan derfor have andre betegnelser for opdateringsfrekvens. Nogle datasæt har endnu ikke information om opdateringsfrekvens.

Som led i ovenstående er **metadataskabelonen opdateret** for dataejere, når de opretter et datasæt på admin.opendata.dk. Den nye funktion skal gøre det nemmere for dataejerne at oplyse om datasæts opdateringsfrekvens. Når man opretter et datasæt, skal man nu vælge mellem de fire typer af opdateringsfrekvens med mulighed for uddybende kommentarer. Alle dataejere opfordres til at opdatere deres datasæt ved at logge ind på admin.opendata.dk og vælge den opdateringsfrekvens, der passer bedst til deres datasæt. Dette skal hjælpe med at gøre datasættene mere gennemskuelige og brugbare for brugerne.

Der arbejdes desuden på **integration til serviceplatformen**. På nuværende tidspunkt handler det om at afklare opgavens omfang og ikke mindst relevans for kommunerne.

Andres data

Open Data DK er for de åbne data, der ikke har et andet sted at være, og når de har, henviser vi til dem. Der findes en lang række åbne data om kommunerne og regionerne på andre platforme end opendata.dk, og vi modtager jævnligt efterspørgsler på data, der allerede udstilles på andre platforme. På Open Data DKs dataportal, under [Andres Data](#) henviser vi derfor til en række steder, hvor man også kan finde åbne data. På forsiden af portalen kan man finde [Andres Data](#) som menupunkt under Data, og datasæt fra [Andres Data](#) dukker også op, når du søger normalt i [søgefeltet](#). Vi kan ikke garantere, at alle steder, der udstiller åbne data er inkluderet. Kender du til et relevant sted, der ikke refereres til på opendata.dk, er du velkommen til at tippe os på info@opendata.dk.

Datatidy

I september 2020 lancerede Open Data DK det nye værktøj Datatidy, som kan bruges til at "forbedre" åbne datasæt, så de bliver nemmere at bruge for slutbrugerne. Værktøjet er udviklet af [Partnerskabet for åbne offentlige data](#), som består af Erhvervsstyrelsen, Kommunernes Landsforening, Danske Regioner og [Open Data DK](#).

Selv når data er åbne, kan der stadig være udfordringer med tilgængelighed. Det f.eks. være udfordrende for dataaftagere at få overblik over og samle data for større geografiske områder, hvis det er udgivet af flere kommuner, eller at forstå og sammenligne dataværdier. Datatidy består grundlæggende af tre ting: datakilder, datatransformationer og datamål. En *datakilde* leverer data, en *datatransformation* transformerer data og et *datamål* modtager (transformeret) data. Lige nu understøttes formaterne [JSON](#) (herunder [GeoJSON](#)) og [CSV](#).

Datatidy fungerer i en åben verden hvor datakilder skal være frit tilgængelige for alle (f.eks. ikke beskyttet af adgangskoder eller lignende) og tilsvarende skal transformeret data være frit tilgængeligt. Datatidy er open source og [dokumentation om løsningen](#) kan findes på GitHub. Det er kun muligt at få adgang til værktøjet som offentlig myndighed. Bliv oprettet som bruger af [datatidy.dk](#) ved at henvende dig til Open Data DKs sekretariat på info@opendata.dk.

Anonymiseringsgenerator

Flere offentlige myndigheder efterspørger vejledning til anonymisering af data. De giver udtryk for, at det er uklart, hvordan de kan anonymisere data på en sikker måde, så de overholder de lovmæssige rammer. Der var i Partnerskabet for åbne offentlige data et ønske om at afdække mulighederne for at integrere en komponent til anonymisering i Datatidy-værktøjet. Open Data DK foretog på vegne af Partnerskabet denne afdækning. Kommuner og andre offentlige myndigheder blev i den forbindelse interviewet omkring anonymisering og udfordringerne i det. Afdækning tydeliggjorde, at en komponent til anonymisering vil skulle være så generisk og kende til så mange fagområder/lovgivning/metoder, at det vil blive utroligt dyrt at bygge og ikke mindst vedligeholde.

Flere af de interviewede pegede på andre muligheder end et teknisk værktøj, som f.eks. vidensforum/ERFA gruppe og/eller wiki. Nogle af de offentlige myndigheder nævner, at de savner sparring fra de andre myndigheder, der sidder med samme udfordringer. Erfaringerne og konklusionerne fra afdækningen blev overdraget til Partnerskabet for åbne offentlige data.

Integration til OS2IoT

[OS2IoT](#), der er en open source IoT-plattform, blev lanceret af OS2 i januar 2021. Platformen, der er finansieret af Region Hovedstaden og Erhvervsstyrelsen, er en løsning til at skabe overblik over IoT-enheder og data. Der er i samarbejde med Open Data DK etableret en mulighed for direkte eksport af data OS2IoT til Open Data DK-portalens.

OS2 IoT

Opret nyt datatarget

Der kan søges efter IoT-enheder, applikation...

Send data til OpenDataDK

Navn på datatarget*

Angiv datatargets URL*

Timeout*

Angiv authorization header

OpenDataDK datasæt

OpenDataDK navn*

Forfatter*

Forfatterens e-mail*

Titel

OpenDataDK Beskrivelse

Angiv kommasepareret nøgleord

Jeg accepterer hermed de Gældende vilkår og betingelser for OpenDataDK

Heriblandt at data ikke indeholder følsomme personoplysninger eller personhenførbare informationer.

*Efter oprettelse af dit data target parres dette med en/fle payload decoder(s) og IoT-devices

Annuller Gem datatarget

Når man opretter sit data target i OS2IoT er det muligt at tilvælge at udstille sine IoT-data som åbne data. Man skal aktivt tilvælge det, dvs. ens IoT-data bliver aldrig automatisk sendt til Open Data DK-portalens. Når man vælger det, skal man udfylde de metadata, der skal til for at oprette et datasæt i opendata.dk. Derefter oprettes en besked til Open Data DK, da det skal tjekkes, om der er en organisation til de data på CKAN. F.eks. hvis Vejle Kommune ønsker at udstille sine IoT-data igennem OS2IoT, skal det sikres, at Vejle Kommune er oprettet på Open Data DK-portalens og dermed kan gøre det.

Data og metadata udveksles via CKANs indbyggede DCAT-integration, og der skabes parallelt en API-åbning, som det nyoprettede datasæt i opendata.dk

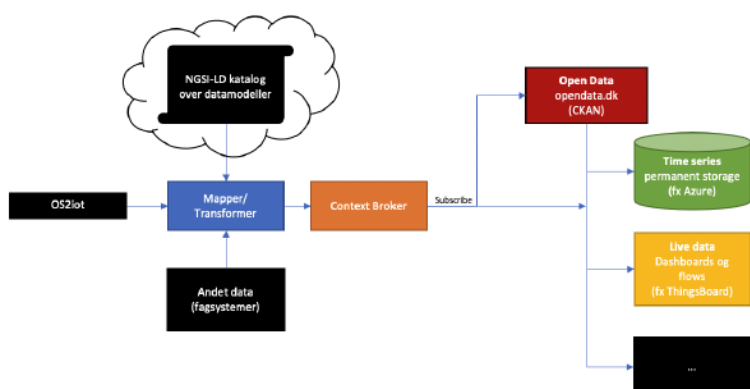
peger tilbage på. Det vil sige, at der på Open Data DK-portalen vises en url, der peger tilbage til OS2iot, hvor man kan se de seneste data fra den specifikke IoT-enhed.

Dette giver Open Data DKs medlemmer en nem mulighed for at udstille deres IoT-data. Der er stor efterspørgsel på flere af de nye data fra særligt kommunerne, da de ofte opdateres hyppigt og dermed kan fortælle mere om udvikling og bevægelse i byen.

Standardisering af data

Open Data DK har i 2020 varetaget to opgaver for hhv. det fælleskommunale og det fællesoffentlige åben data initiativ med relation til standardisering af data. Der er allokeret midler til udvikling af en prototype på et mappingværktøj til standardisering af (kommunernes) åbne data, samt til at sikre åbne data på Open Data DK-portalen, der følger internationale datastandarder (OASC datastandarder¹).

Der bliver med afsæt i de to opgaver arbejdet på at designe en sammenhængende løsningsarkitektur (illustreret nedenfor) samt at etablere en *proof-of-concept* løsning baseret på den arkitektur. Der er et ønske om at etablere mulighed for at udstille standardiserede og ensrettede data. Dette vil man kunne opnå markant lettere ved at benytte nedenstående nye komponenter: *Mapper/transformer* (blå) og *Context Broker* (orange). Mapper/transformer baserer sig på open source-værktøjet Node Red² og Context Brokern

er en instans af Scorpio³, ligeledes open source.

Man får i mapper/transformer mulighed for i en grafisk brugergrænseflade at "mappe"/oversætte sine proprietære data op imod en egnet OASC datamodel.

Herefter kan de mappede data udstilles på opendata.dk via en *context broker*, som har et API.

Dette arbejde fortsætter i 2021.

Webinar

I september 2020 blev der afholdt et webinar med inspiration til måder at udstille åbne data automatisk på Open Data DKs platform. Der er flere muligheder for at udstille data automatisk på opendata.dk, hvilket minimerer behovet for manuel løbende vedligeholdelse. Ringkøbing-Skjern Kommune fortalte om udstilling af deres data i ESRI ved hjælp af DCAT-standarden, og Aarhus Kommune fortalte om, hvordan de udstiller data via scripts og SQL. Der var 22 deltagere til webinarret.

Derudover har der været afholdt et online arbejdsmøde om metadata med det formål at tage en status på medlemmernes metadata, samt at inspirere og/eller samarbejde om bedre metadata. Der har fra

¹ <https://oascities.org/minimal-interoperability-mechanisms/>

² <https://nodered.org/>

³ <https://github.com/ScorpioBroker/ScorpioBroker>

medlemmerne været udtrykt et ønske om mulighed for mere videndeling. Der var 20 deltagere til arbejds mødet.

Grøn data forløb 2020

På vegne af Partnerskabet for åbne offentlige data gennemførte Erhvervsstyrelsen og Open Data DK i efteråret 2020 i samarbejde et projekt med fokus på potentialet i tværkommunale data indenfor klima. Vi ved, at volumen – data fra flere kommuner - har en afgørende betydning for virksomhedernes anvendelse af åbne offentlige data. Derfor rummer tværkommunale data, der dækker et større geografisk område og indeholder data fra flere kommuner et særligt potentiale. Projektet Grøn Data bestod af en række efterspørgselsorienterede dialogforløb om offentlige data relateret til energi og brug af offentlige ejendomme. Formålet med dialogforløbene var at identificere kommunale data, der kan skabe værdi for den grønne omstilling ved at blive udstillet på tværs af kommunerne, og har bl.a. resulteret i en casesamling. Forløbet blev faciliteret af Seismonaut og Dansk Design Center.

Gennem afvejning af kommunernes fokus, datamodenhed og erhvervsmæssigt potentiale, blev dataområdet for projektet indsnævret til data relateret til energioptimering i offentlige bygninger, som f.eks. data om energiforbrug og sensordata om lokalebrug og luftkvalitet. Herefter blev en række kommuner og virksomheder matchet og skulle i fire parallelle forløb identificere kommunale data, der kan skabe værdi for den grønne omstilling. Det ledte til tre dataemner; fjernvarmedata, stamdata om bygninger og sensordata.

Forprojekt for åbne offentlige data

Danmark er for første gang på førstepladsen i *Open Data Maturity*⁴ og har en unik mulighed for at anvende åbne offentlige data til at understøtte en positiv udvikling. Dette ikke mindst på klimaområdet og i den grønne omstilling, hvor frie offentlige data er blevet italesat som rygraden i den digitale grønne omstilling⁵. Vi ved også, at brancheorganisationer og virksomheder efterspørger flere åbne offentlige data for bl.a. at kunne udvikle grønne løsninger⁷.

Som del af Økonomiaftalen 2021 er der igangsat et 1årigt fællesoffentligt forprojekt med fokus på åbne offentlige data og innovation i den grønne omstilling. I projektet deltager repræsentanter fra KL, Digitaliseringsstyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering samt Open Data DK, som projektleder.

Projektet har bl.a. til formål at synliggøre, hvordan vi i den offentlige sektor bedst kan imødekomme erhvervslivets efterspørgsel på åbne offentlige data – og på den måde bidrage aktivt i arbejdet med den grønne omstilling. I projektet afprøves en metode til udvælgelse af data, der har værdi i forhold til at understøtte innovative, grønne løsninger og dermed bør prioriteres til udstilling.

⁴ https://data.europa.eu/sites/default/files/edp_landscaping_insight_report_n6_2020.pdf

⁵ <https://www.altinget.dk/energi/artikel/styrelse-frie-offentlige-data-er-rygraden-i-digital-groen-omstilling>

⁶ https://www.kl.dk/media/26631/indspil-fra-moede-3_klima.pdf

⁷ <https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/danmark-som-gront-ivarksatterland/> og <https://itb.dk/nyheder/frigiv-alle-offentlige-data/>

I løbet af projektet gennemføres tre fokuserede innovationsforløb, hvor offentlige og private aktører med udgangspunkt i grønne problemstillinger sammen skal eksperimentere med løsninger med offentlige data, der endnu ikke er åbne, for at synliggøre værdipotentialet i at fritstille dem. Projektet har i forlængelse af dette til formål at afklare Open Data DK samarbejdet som varig fællesoffentlig innovationsindsats, samt bidrage til en afdækning af mulighederne for at etablere et varigt samarbejde i FODS-regi på tværs af offentlige myndigheder og private aktører.

Det kommende års fokus

Der er i Danmark behov for en styrket governance for et offentligt arbejde med åbne data. Dette bl.a. for at sikre tilslutning fra de offentlige organisationer som helhed og dermed øge muligheden for at udløse det fulde potentiale og skabe muligheder for innovation med åbne offentlige data i det danske erhvervsliv.

I Danmark arbejdes der med åbne offentlige data i stort set alle afkroge, lige fra enkelte institutioner, på kommunalt og regionalt niveau i bl.a. Open Data DK, [KL](#) og [Danske Regioner](#) til statsligt niveau med bl.a. [Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering](#) og [Digitaliseringsstyrelsen](#) som store spillere.

Der er derfor også åbne data på mange niveauer, både store autoritative åbne datasæt som fx Grunddataprogrammet og uprøvede og somme tider eksperimenterende åbne data, der kan blive forløbere til større datasæt. Det skaber værdi i det offentlige, for borgerne og for virksomheder, når offentlige data sættes fri, hvor de kan bruges til at skabe nye løsninger og innovation. Og erhvervslivet efterspørger, at endnu flere offentlige data frigives.

Vi har som beskrevet i denne beretning mange større igangværende opgaver i Open Data DK. En af dem er at afklare Open Data DK som en varig innovationsindsats. Det foregår bl.a. i regi af det fællesoffentlige forprojekt, men det er også et stort fokusområde for bestyrelsen.

Vi bestræber os på løbende at holde foreningens medlemmer opdateret vedr. både konkrete aktiviteter og dialoger, men man er naturligvis altid velkomne til at kontakte sekretariatet eller bestyrelsen (info@opendata.dk), hvis der skulle være kommentarer eller spørgsmål.

Samarbejde

Open Data DK har 2016-2020 været en del af åben data initiativerne i såvel Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi som i Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi, og vi vil gerne takke for de samarbejde vi har haft med Erhvervsstyrelsen, Danske Regioner og KL i den forbindelse.

Heldigvis er dette samarbejde fortsat ind i 2021, blot i andre former.

Vi vil gerne også sige tak til alle andre for de allerede eksisterende samarbejder, vi har og den gode og åbne dialog, som alle byder ind med.

Med venlig hilsen
Open Data DK-bestyrelsen

Bo Fristed, Aarhus Kommune

Suzette Glanz Støvring, Københavns Kommune

Anne Dyrberg, Vejle Kommune

Bjørn Hallberg Nielsen, Region Hovedstaden